

בש"פ 293/18 - פלוני נ' מדינת ישראל

בש"פ 293/18 - פלוני נ' מדינת ישראל עליון

בש"פ 293/18

פלוני

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[26.03.2018]

כבוד השופט י' עמית

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע בתיק צ"א 36256-09-17 שניתנה ביום 17.12.2017 על ידי כבוד

השופט ב' אזולאי

בשם העורר:

עו"ד שרון דניאלי

בשם המשיבה:

עו"ד שרית רייך-אבניאל

תאריך הישיבה:

ט' בניסן התשע"ח

החלטה

ערר לפי סעיף 23(2)(א) לחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006 (להלן: חוק הפיקוח או החוק) על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, ולפיה האריך בית המשפט את צו הפיקוח והמעקב למשך תקופה של 12 חודשים נוספים החל מיום 31.10.2018 בתנאים שיפורטו להלן.

1. ביום 20.6.2013, נדון העורר והורשע בעבירה של מעשה מגונה בשני קטינים (שתי עבירות) בעת ששהה עמם בביתה. העורר נידון, בין היתר, ל-6 חודשי מאסר בעבודות שירות. העבירות בוצעו בשנת 2010.

ביום 30.10.2013, ובהתאם להסכמת באי כוח הצדדים, ניתן על העורר צו פיקוח ומעקב למשך שנתיים וחצי, בתנאים שונים, ובין היתר, איסור התחברות או שהייה ביחידות עם קטינים, אלא בנוכחות צמודה של בגיר נוסף המודע לעבירה ולמגבלה, אך "למעט אשתו שאיננה רואה בו אשם ובטוחה כי לא ישוב לבצע עבירות מין".

- ביום 17.4.2016 הוארך צו הפיקוח לתקופה של 18 חודשים נוספים, עד ליום 30.10.2017. זאת, לאור חוות דעת של המרכז להערכת מסוכנות, ממנה עלה כי למרות הטיפול שהמשיב כבר קיבל, מסוכנותו נותרה בינונית. כאן המקום לציין, כי העורר שיתף ומשתף בכנות את מערכי המסוכנות בקורותיו, במוצאותיו ובמחשבותיו, והתוודה כי עד שנתפס בכף, פגע מינית בעשרות ילדים, וכי משך שנים רבות הוא חווה משיכה מינית לילדים צעירים ומתמודד עם פנטזיות מיניות חודרניות סוטות. לדבריו, גורמי הסיכון שלו הם בריכות, מקוואות, ים ומקומות התכנסות של ילדים כמו קייטנות.
2. בהערכת מסוכנות שבוצעה לעורר סמוך לתום תקופת ההארכה של צו הפיקוח (בשנת 2017), הגיע מעריך המסוכנות למסקנה כי מסוכנותו של העורר גבוהה, ועל כן עתרה המדינה להרחיב את התנאים המגבילים שהושתו על העורר, כך שיחולו גם כלפי ילדיו, ויאסר עליו ללון עמם תחת קורת גג אחת. בהחלטתו מיום 17.12.2017, נעתר בית המשפט קמא לבקשה, הגם שלאחר התלבטות, נוכח הפגיעה בעורר ובמשפחתו נוכח החמרת התנאים.
3. על החלטה זו נסב הערר שבפני. הערר נסב על מספר תנאים שהושתו על העורר, אך במהלך הדיון, התמקד בא כוח העורר בפגיעה הקשה שנגרמה לעורר, אשר מצא עצמו מופרד ממשפחתו, ומאז ההחלטה אינו ישן בביתו אלא בבית הוריו.
4. התכלית המרכזית של חוק הפיקוח היא הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין חוזרות, על ידי פיקוח ומעקב אחר עבריין המין, והדברים נכונים במיוחד כאשר בקרבנות קטינים עסקינן. חוק הפיקוח מקנה לבית המשפט את הכלי של הערכת מסוכנות (פרק ב' לחוק) ואת האמצעי של פיקוח ומעקב (פרק ג' לחוק) על ארסנל הכלים והתנאים הכלולים בו, אשר נועדו לאיין ולהקהות את מסוכנותו של עבריין המין על מנת להגן על הציבור. את התכלית החשובה של הגנה על הציבור יש לאזן עם זכויותיו של העבריין תוך שמירה על עיקרון המידתיות, וכלשון המחוקק "ובמידה הנדרשת כדי למלא אחר מטרה זו" (סעיף 10 לחוק הפיקוח), ואין לכלול תנאי בצו הפיקוח "אם ניתן להשיג את מטרת הפיקוח והמעקב באמצעות תנאי אחר שפגיעתו בעבריין המין פחותה" (סעיף 13(ב) לחוק). לתכליותיו של חוק הפיקוח, ראוי מבין רבים, את החלטותיו של השופט א' שהם בבש"פ 4223/13 פלוני נ' מדינת ישראל, (4.8.2013); בבש"פ 1250/15 פלוני נ' מדינת ישראל, (15.3.2015); בבש"פ 8017/16 שאלתיאל נ' מדינת ישראל (6.11.2016).

5. המקרה שבפנינו חריג בנסיבותיו. חלפו כשמונה שנים מאז שנת 2010, עת ביצע העורר את העבירות בגין נידון והורשע, ומאז לא הסתבך בעבירת מין, לא נפתח כנגדו תיק ולא הוגשה נגדו תלונה כלשהי בגין מעשים מיניים. אכן, טרם חלפה התקופה המירבית של חמש שנים מאז ניתן גזר הדין בעניינו של העורר. על פי סעיף 14(ג) לחוק אף רשאי בית המשפט להוציא צו פיקוח חדש גם בתום התקופה המירבית, אם סבר לאחר שקיבל הערכת מסוכנות שרמת הסיכון היא גבוהה. עם זאת, יש ליתן משקל לחלוף הזמן.
- עיינתי וחזרתי ועיינתי בהערכת המסוכנות המפורטת, ממנה עולה כי העורר בעל סטייה מינית פדופילית פעילה. אך הערכת מסוכנות לחוד והאמצעי שננקט בעקבות הערכת המסוכנות לחוד (מערך המסוכנות אינו ממליץ על אמצעי הפיקוח והמעקב). בתנאים הנוספים שהושתו על העורר, יש הלכה למעשה, כמעט ניתוק של העורר מאשתו ומבנותיו הקטניות, לאחר שנאסר עליו ללון בבית עם ילדיו, מה שאינו מאפשר לו לקיים מערכת יחסים משפחתית בסיסית. תוצאה זו אינה סבירה ואינה מידתית לטעמי (יישומו של עקרון המידתיות בחוק הפיקוח נעשה באופן דומה ליישום מבחני המידתיות במשפט החוקתי, והוא כולל שלושה מבחני משנה: התאמת אמצעי הפיקוח למטרת החוק; בחירת אמצעי הפיקוח שפגיעתם בחירותו ובזכויותיו של העבריין היא המצומצמת ביותר; ומידתיות במובן הצר, קרי, בחינת המגבלות והתנאים במבחן של עלות מול תועלת - בש"פ 1098/12 פלוני נ' מדינת ישראל (8.12.2011); בש"פ 6880/12 פלוני נ' מדינת ישראל (5.11.2012)).
6. איני משוכנע כלל כי הוצאתו של העורר מהמסגרת המשפחתית מיטיבה עמו ומפחיתה את הסיכון ממנו. נהפוך הוא. העורר עצמו משתף פעולה, היה במסגרת טיפולית כשנתיים וחצי, משתף במחשבותיו ונוטל תרופה בהמלצת הפסיכיאטר. במהלך הדיון ביקשתי לשוחח עם אשתו של העורר ללא נוכחותו, על מנת להתרשם ישירות מהבנתה את המצב ואת הסיכונים, והתרשמתי כי היא מודעת לבעיות מהן סובל העורר ולדבריה, גם משפחתו של העורר מודעת למתרחש. העורר עובד מספר שעות אחר הצהריים לאחר לימודיו בכולל, ולדברי אשתו, גם מעסיקו מודע לכך שיש להרחיקו מקטנים.
7. לאור זאת, מצאתי להתערב בהחלטת בית משפט קמא, באופן שתבוטל המגבלה האוסרת על העורר להימצא תחת קורת גג אחת עם ילדיו, כך שיתאפשר לעורר לחזור וללון בביתו ולחגוג עמם את חג הפסח כהלכתו. יתר התנאים שהושתו על העורר, יישארו בשלב זה על כנם.
- אין בהחלטתי זו כדי "לסגור" את הערר. העורר עבר הליך טיפולי משך כשנתיים וחצי, אך כיום לא נמצא במסגרת טיפולית כלשהי. דומה כי יש מקום לחידוש ההליך הטיפולי בדרך זו או אחרת, ובמהלך הדיון העליתי בפני אשת העורר כי ייתכן שיש מקום לשקול גם טיפול זוגי, לצד טיפול פרטני בעורר. אף יש מקום לבחון את נחיצותה או את יעילותה של התרופה הפסיכיאטרית שהעורר נוטל (רסיטל), לדבריו, בהמלצת הפסיכיאטר.
- אשר על כן, העורר ידווח תוך 30 יום לתיק בית המשפט על אודות הצעדים שננקטו על ידו כדי להמשיך את ההליך הטיפולי.
8. בשולי הדברים.
- העורר זנח בקשתו למתן התראה לפני ביקורו של קצין הפיקוח (וראו לעניין זה החלטתה של השופטת וילנר בבש"פ 9587/17 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 9 (22.1.2018)). עם זאת, נוכח טענות שהעלה העורר על הדרך בה פועל קצין הפיקוח, אזכיר את הוראת סעיף 18(ב) לחוק, הקובעת כי "קצין הפיקוח יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, במידה הדרושה כדי למלא אחרי תנאי הפיקוח והמעקב, ותוך הגנה מרבית על פרטיותו של עבריין המין". חזקה על קציני הפיקוח שהם עושים עבודתם בנחישות אך גם בתבונה וברגישות, תוך התחשבות במרחב הפרטיות של עבריין המין וסביבתו הקרובה.
- ניתנה היום, י' בניסן התשע"ח (26.3.2018).